



LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS ŠIAULIŲ APYGARDOS SKYRIUS

SPRENDIMAS

2023 m. birželio 2 d. Nr. 21RE3-75(AG3-64/25-2023)
Šiauliai

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Šiaulių apygardos skyrius (toliau – Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Lino Dagio (posėdžio pirmininkas ir pranešėjas), Vaidos Paurienės ir Svetlanos Sinkevičienės,

Komisijos posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjos *E. K. (duomenys neskelbtini)* skundą dėl atsakovės Telšių rajono savivaldybės administracijos sprendimo neskirti kompensacijų už būsto šildymą, karštą ir geriamąjį vandenį.

Komisija

n u s t a t ė:

Pareiškėja E. K. (duomenys neskelbtini) (toliau – ir Pareiškėja) 2023 m. gegužės 2 d. pateiktu skundu „Dėl Telšių rajono savivaldybės administracijos socialinės apsaugos ir rūpybos skyriaus 2023-03-30 pateikto rašto/atsakymo Nr. V4-981“ (toliau – ir skundas) prašo Komisijos įpareigoti Telšių rajono savivaldybės administracijos (toliau – ir Atsakovė arba Administracija) socialinės apsaugos ir rūpybos skyrių teikti Pareiškėjai kompensacijas už jai nuosavybės teise priklausančią butą, adresu (*duomenys neskelbtini*), nes kompensacijos jai priklauso pagal gaunamas pajamas.

Skunde Pareiškėja nurodo, kad Atsakovė neskiria Pareiškėjai kompensacijos dėl nuosavybės teise jai priklausančio buto, esančio adresu *E. K. (duomenys neskelbtini)* (toliau – ir Butas), kuriame ji ir jos sūnus yra deklaravę gyvenamąją vietą. Pareiškėja nurodo, kad šiuo metu yra motinystės atostogose, nes augina 8 mėnesių kūdikį. Sodros išmokų negauna, kadangi studijavo ir neturi įgijusi nepertraukiamo 12 mėnesių darbo stažo. Mėnesines pajamas sudaro 338 Eur (138 Eur socialinė pašalpa ir 200 Eur vaiko išlaikymas iš vaiko tėvo), todėl mano, kad jai priklauso kompensacija už Buto šildymą. Už buto šildymą 2022 m. lapkričio mėnesį sumokėjo 160,07 Eur, 2022 m. gruodžio mėn. - 223,46 Eur; 2023 m. sausio mėn. - 176,62 Eur; 2023 m. vasario mėn. - 153,75 Eur ir 2023 m. kovo mėn. - 120,95 Eur.

Pareiškėja teigia, kad sumokėjus už šildymą, bei kitus komunalinius mokesčius, jai nebelieka pakankamai pinigų maistui ir kitoms reikmėms, todėl dažnai lankosi pas mamą, pas ją pavalgo, nešasi skalbti rūbus, nes neturi skalbimo mašinos. Mamai priklausančiame bute tebėra išlikęs jos (Pareiškėjos) kambarys, likęs gyventi augintinis.

Pareiškėja 2022 m. gruodžio 22 d. pateikė prašymą Atsakovės Socialinės ir rūpybos skyriui per SPIS sistemą dėl kompensacijos už šildymą 2022 m. spalio – 2023 m. vasario mėnesiais. Pareiškėjos teigimu, prašymo iki pat kovo mėnesio niekas nenagrinėjo. Šių metų kovo 16 dieną į Butą, už kurį prašoma skirti kompensaciją, atvyko Socialinės paramos ir rūpybos skyriaus darbuotoja *I. Ž. (duomenys neskelbtini)*. Pareiškėja ją įsileido į butą, nes ji norėjo apžiūrėti patalpas ir užpildyti buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktą. Bute pradėti remontai, bet jie nėra užbaigti (nėra įrengta virtuvė ir vonios kambarys), kadangi laukiama

daugiabučio namo renovacija ir pagal renovacijos planą Bute nuotekų ir šildymo sistemą yra numatyta išvedžioti kitoje vietoje nei yra dabar, nes anksčiau Butas buvo komercinės paskirties patalpos. Šiuo metu Bute sąlygos nėra pasikeitusios. Darbuotoja I. Ž. (*duomenys neskelbtini*) apžiūrėjo svetainės ir virtuvės patalpą, norėjo pamatyti vonią bei kitą kambarį. Bute buvo vaiko vežimėlis stovintis prie durų, ant sofos gulėjo vaiko žaisliukai. Pasak Pareiškėjos, kai atvyko Socialinės paramos ir rūpybos skyriaus darbuotojai, ji ketino kūdikį vežti į užsiėmimus, kūdikis buvo aprengtas šiltu pūkiniu lauko kombinezonu, todėl paprašė, kad darbuotojos atvyktų kitą dieną iš anksto susitarusios, susisiekusios jos nurodytu elektroniniu paštu. Pareiškėjos teigimu, tą sykį darbuotoja davė jai pasirašyti neužpildytą buities ir gyvenimo sąlygų aktą, kuriame tik buvo paaiškinta, jog dabar neparodau gyvenamųjų plotų, kadangi šiuo metu turiu skubiai išvykti.

Skundu Pareiškėja nesutinka su Telšių rajono savivaldybės administracijos socialinės apsaugos ir rūpybos skyriaus 2023 m. kovo 30 d. rašte Nr. V4-981 „Dėl informacijos pateikimo“ (toliau – ir Skundžiamas sprendimas) padaryta išvada, kad jos (Pareiškėjos) faktinė gyvenamoji vieta yra (*duomenys neskelbtini*). Pareiškėja tvirtina, kad faktinė jos gyvenamoji vieta yra (*duomenys neskelbtini*). Pareiškėjos teigimu, ji (*duomenys neskelbtini*) laikinai gyveno 2022 m. rugpjūčio–rugsėjo mėnesiais, o nuo spalio mėnesio Socialinių paslaugų centro socialinės darbuotojos dalyvauja Pareiškėjos sūnaus susitikimuose su tėvu, kurie vyksta bute, adresu (*duomenys neskelbtini*).

Be to, skunde Pareiškėja teigia, kad ši situacija gali būti nulemta asmeniškumų, nes ji studijavo su vienos Socialinės paramos ir rūpybos skyriaus darbuotojos dukra, su kuria nesutarė.

Atsakovė atsiliepime nesutinka su Pareiškėjo skundu ir prašo jį atmesti kaip nepagrįstą.

Atsiliepime Atsakovė nurodo, kad Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo (toliau – ir Paramos įstatymas) 25 straipsnyje numatytos piniginę socialinę paramą gaunančių asmenų pareigos. Vadovaujantis Paramos įstatymo 25 straipsnio 2 punktu, piniginę socialinę paramą gaunantys nepasiturintys gyventojai privalo pagal Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintą prašymo-paraiškos formą ir jos priedus pateikti visą ir teisingą informaciją, įrodančią bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens teisę gauti piniginę socialinę paramą, ir būtinus piniginei socialinei paramai gauti dokumentus. Pažymi, kad Pareiškėja 2022 m. gruodžio 22 d. Prašyme-paraiškoje piniginei socialinei paramai gauti (toliau – ir Prašymas) savo gyvenamąją vietą nurodė (*duomenys neskelbtini*), tačiau faktiškai ji gyvena (*duomenys neskelbtini*), nes Telšių rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos ir rūpybos skyrius 2022 m. rugsėjo 26 d., gavo Telšių socialinių paslaugų centro 2022 m. rugsėjo 23 d. raštą Nr. V2-1887, kuriame nurodyta, kad Pareiškėja gyvena (*duomenys neskelbtini*).

Taip pat atsiliepime pažymima, kad vadovaujantis Paramos įstatymo 25 straipsnio 5 punktu, piniginę socialinę paramą gaunantys nepasiturintys gyventojai privalo sudaryti savivaldybių socialiniams darbuotojams ir (ar) kitiems savivaldybės administracijos direktoriaus įgaliotiems savivaldybės administracijos valstybės tarnautojams, savivaldybės administracijos darbuotojams galimybę tikrinti gyvenimo sąlygas, turimą turtą ir užimtumą. Tačiau, Atsakovės teigimu, 2023 m. kovo 1 d. buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktas Nr. 6420-68, 2023 m. kovo 16 d. buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktas Nr. 7558-84, 2023 m. kovo 1 d. buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktas Nr. 6420-68 ir 2023 m. kovo 17 d. buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktas Nr. 7662-90 rodo, kad Pareiškėja nesudarė sąlygų Socialinės paramos ir rūpybos skyriaus darbuotojams atlikti buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimą, adresu (*duomenys neskelbtini*).

Atsakovė akcentuoja, kad Parmos įstatymo 23 straipsnio 2 dalies 11 punkte įtvirtinta nuostata – savivaldybės administracija, teikdama piniginę socialinę paramą, turi teisę patikrinusi bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens gyvenimo sąlygas ir surašiusi buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktą, neteikti kompensacijų ar nutraukti jų teikimą, jeigu bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo deklaruoja gyvenamąją vietą būste arba jį išsinuomoja, bet jame faktiškai negyvena, arba kartu su vienu gyvenančiu asmeniu arba bendrai gyvenančiais asmenimis būste nuolat faktiškai gyvena asmuo (asmenys), kuris (kurie) nėra deklaravęs (deklaravę) gyvenamosios vietos būste arba jo nesinuomoja.

Šiuo atveju, pasak Atsakovės, Pareiškėja Socialinės paramos ir rūpybos skyriui pateikė neteisingą informaciją apie savo faktinę gyvenamą vietą bei nesudarė sąlygų Socialinės paramos ir rūpybos skyriaus darbuotojams atlikti buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimą, adresu (*duomenys neskelbtini*).

Apibendrinant atsiliepime išdėstytus argumentus ir nurodytą teisinį reglamentavimą, Atsakovė deklaruoja nuomonę, kad Socialinės paramos ir rūpybos skyrius teisėtai ir pagrįstai neskyrė Pareiškėjai kompensacijos už būsto šildymą, karštą ir geriamąjį vandenį už 2022 m. spalio, lapkričio, gruodžio mėn. ir 2023 m. sausio, vasario mėn.

Skundas tenkintinas.

Ginčas byloje, iš esmės, kilo dėl Telšių rajono savivaldybės administracijos socialinės apsaugos ir rūpybos skyriaus 2023 m. kovo 30 d. rašto Nr. V4-981 „Dėl informacijos pateikimo“ (minėta, toliau – ir Skundžiamas sprendimas; b. l. 6), kuriuo Pareiškėjai pranešta, jog jai neskirta būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens kompensacija už laikotarpį nuo 2022 m. spalio mėn. iki 2023 m. vasario mėn., teisėtumo.

Nustatyta, kad Pareiškėja pateikė Telšių rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos ir rūpybos skyriui (toliau – ir Rūpybos skyrius) 2022 m. gruodžio 22 d. prašymą-paraišką Nr. 25106 piniginei socialinei paramai gauti (minėta, toliau – ir Prašymas; b. l. 16-20), kuriuo prašė skirti jai būsto, esančio adresu (*duomenys neskelbtini*), šildymo išlaidų, karšto ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijas (toliau kartu – ir kompensacija) už laikotarpį nuo 2022 m. spalio mėn. iki 2023 m. vasario mėn.

Iš Atsakovės į bylą pateiktų Buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktų matyti (toliau visi kartu – ir patikrinimo aktai), kad Pareiškėjos buities ir gyvenimo sąlygas patikrinti Rūpybos skyriaus darbuotojai bandė tris kartus, tačiau to padaryti iš esmės nepavyko. 2023 m. kovo 1 d. Buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo akto Nr. 6420-68 10 punkte (tikrinusių asmenų, socialinių darbuotojų, Socialinės paramos komisijos (tarybos) atstovų ir kitų asmenų) išvados ir rekomendacijos) pažymėta, kad uvo apsilankyta (*duomenys neskelbtini*), tačiau į butą niekas neįsileido, apklausus šalia esančios kirpyklos darbuotojas, jos pasakė, kad niekas negyvena bute, jau ilgą laiką nematė, kad kas nors lankytųsi bute. Taip pat nurodyta, kad nuvykus į butą, adresu (*duomenys neskelbtini*), durų taip pat niekas neatidarė, o 37 buto gyventoja informavo, kad bute gyvena dvi moterys, mama ir dukra, dukra gyvena su mažu vaiku. Kartu paminėta, kad nuvykus į butą adresu (*duomenys neskelbtini*), buvo skambinta Pareiškėjos nurodytu numeriu, tačiau niekas ragelio nekėlė (b. l. 27-28). 2023 m. kovo 16 d. Buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo akte Nr. 7558-84 pažymėta, kad Pareiškėja 2023 m. kovo 16 d. nesudarė sąlygų Rūpybos skyriaus darbuotojams atlikti buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimą, adresu (*duomenys neskelbtini*), kadangi turėjo skubiai išvykti. Iš Atsakovės pateiktų duomenų matyti, kad surasti Pareiškėją Rūpybos skyriaus darbuotojai mėgino dar vieną kartą, t. y. 2023 m. kovo 17 d., tačiau nei į butą adresu (*duomenys neskelbtini*), nei į butą

E. K. (duomenys neskelbtini) niekas neįsileido (2023 m. kovo 17 d. buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktas Nr. 7662-90; b. l. 31-32).

Rūpybos skyrius, išnagrinėjęs Pareiškėjos Prašymą ir pateiktus dokumentus, vadovaudamasis Paramos įstatymo 25 straipsnio 2 ir 5 dalimis, Skundžiamu sprendimu informavo Pareiškėją, kad jai neskirta būsto šildymo, karšo ir geriamojo vandens kompensacija už laikotarpį nuo 2022 m. spalio mėn. iki 2023 m. vasario mėn. Galima suprasti, kad Skundžiamas sprendimas argumentuojamas tuo, jog Pareiškėja, teikdama Prašymą, pirmiausia – nurodė neteisingus duomenis apie savo gyvenamąją vietą (*duomenys neskelbtini*), nes Rūpybos skyrius iš Telšių socialinių paslaugų centro pateiktos informacijos nustatė, jog Pareiškėjos faktinė gyvenamoji vieta yra (*duomenys neskelbtini*). Antra – Rūpybos skyrius darė išvadą, kad Pareiškėja 2023 m. kovo 16 d. nesudarė sąlygų savivaldybės administracijos darbuotojams patikrinti jos gyvenimo sąlygas bute adresu (*duomenys neskelbtini*), o 2023 m. kovo 1 d. ir 2023 m. kovo 17 d. į minėtą butą apskritai niekas neįsileido.

Skundu Pareiškėja nesutinka su Skundžiamu sprendimu iš esmės dėl neadekvataus susiklosčiusios situacijos vertinimo ir atitinkamai nepagrįstai padarytos išvados, jog Pareiškėja nesudarė galimybės Rūpybos skyriaus darbuotojams tikrinti jos gyvenimo ir buities sąlygas bute adresu (*duomenys neskelbtini*), bei kad šiame bute Pareiškėja faktiškai negyvena. Iš skundo galima suprasti, kad tokią savo poziciją Pareiškėja grindžia tuo, jog Rūpybos skyriaus darbuotojai nederino su ja datos ir laiko dėl kito apsilankymo bute adresu (*duomenys neskelbtini*), nors buvo informuoti, jog dėl objektyvių aplinkybių 2023 m. kovo 16 d. buto aprodyti neturėjo galimybės.

Šioje byloje nėra ginčo dėl Pareiškėjos registracijos ir nuosavybės teisės į butą adresu (*duomenys neskelbtini*), kurio patikrinti, kaip galima suprasti iš Skundžiamo sprendimo, Pareiškėja Rūpybos skyriaus darbuotojams, neva, nesudarė galimybės. Iš Skundžiamo sprendimo, Pareiškėjos skunde išdėstytų argumentų akivaizdu, kad šioje byloje yra kilęs ginčas ne dėl Pareiškėjos teisės į kompensaciją nustatymo, o dėl Atsakovės nustatytų ir vertintų faktinių aplinkybių, nulėmusių viešojo administravimo subjekto sprendimą neskirti Pareiškėjai kompensacijos už atitinkamą būstą nurodytu laikotarpiu. Todėl Komisija pripažįsta tikslinga pasisakyti dėl susiklosčiusios situacijos, jos vertinimo ir su ja susijusių teisinių nuostatų taikymo konkrečiu atveju.

Šio ginčo teisinius santykius reglamentuoja Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymas (minėta, toliau – ir Paramos įstatymas; aktuali redakcija nuo 2022 m. rugsėjo 30 d.), Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams teikimo tvarkos aprašas, patvirtintas Telšių rajono savivaldybės tarybos 2015 m. sausio 29 d. sprendimu Nr. T1-22 (toliau – ir Tvarkos aprašas; aktuali redakcija galiojusi nuo 2023-01-31 iki 2023-04-30).

Pirmiausia šios bylos kontekste pažymėtina, kad piniginės socialinės paramos teikimo principus, finansavimo šaltinius, piniginę socialinę paramą gaunančių asmenų teises ir pareigas, taip pat piniginės socialinės paramos, teikiamos nepasiturintiems gyventojams, kai suaugę asmenys yra išnaudoję visas kitų pajamų gavimo galimybes, rūšis, jų dydžius ir teikimo sąlygas nustato, būtent, Paramos įstatymas (1 straipsnio 1 dalis). Piniginę socialinę paramą savivaldybės teikia vykdydamos savarankiškąją savivaldybių funkciją, kuri yra finansuojama iš savivaldybių biudžetų lėšų (Paramos įstatymo 4 straipsnio 1 dalis). Pagal šio įstatymo 4 straipsnio 2 dalį, savivaldybės taryba tvirtina piniginės socialinės paramos teikimo tvarkos aprašą. Paramos įstatymu nustatytos piniginės socialinės paramos teikimo pagrindus ir šios paramos teikimą nepasiturintiems gyventojams, deklaravusiems gyvenamąją vietą, nuomojantiems būstą Telšių rajono savivaldybės teritorijoje arba įtrauktiems į gyvenamosios vietos neturinčių asmenų apskaitą Telšių rajono savivaldybėje, reglamentuoja Tvarkos aprašas.

Vadovaujantis Paramos įstatymu, būsto šildymo išlaidų, geriamojo vandens išlaidų ir karšto vandens išlaidų kompensacijos, yra viena iš piniginių socialinės paramos rūšių (5 straipsnio 2 punktą). Gyvenamąją vietą būste deklaravę arba būstą nuomojantys bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo turi teisę į kompensacijas, jeigu kreipimosi dėl kompensacijų metu atitinka visus Paramos įstatymo 7 straipsnyje nurodytus reikalavimus. Sąlygos, kurioms esant bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo turi teisę į piniginę socialinę paramą, išdėstytos Paramos įstatymo 8 straipsnyje. Pagal Paramos įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 8 punktą teisę į socialinę paramą turi ir asmuo, kuris vienas augina vaiką (įvaikį) ar vaikus (įvaikius) iki 3 metų <...>. Šioje byloje nustatyta, kad Pareiškėja viena augina vaiką (sūnų), gimusį 2022 metais (b. l. 26).

Taigi, sprendžiant dėl teisės į kompensacijas, paprastai, vertinami duomenys apie socialinės paramos prašantį ir bendrai gyvenančius asmenis, apie jų veiklos pobūdį, turimą turtą, gaunamas pajamas ir kitą piniginei socialinei paramai gauti būtiną informaciją. Nagrinėjamu atveju Rūpybos skyrius, priimdamas Skundžiamą sprendimą, nenustatė, kad Pareiškėja apskritai neturi teisės į kompensacijos skyrimą (Paramos įstatymo 7 straipsnis) ir (ar) kad neatitiktų bent vienos iš Paramos įstatymo 8 straipsnyje nustatytų sąlygų piniginei socialinei paramai gauti. Tačiau šioje dalyje būtina pažymėti, kad kompensacijų prašantis asmuo, kaip ir Pareiškėja, turi ne tik teises, nustatytas Paramos įstatyme, bet ir aiškiai apibrėžtas pareigas (Paramos įstatymo 25 straipsnis), kurios ir buvo aktualios priimant Skundžiamą sprendimą, todėl apie tai pasisakytina plačiau.

Kreipimosi dėl piniginių socialinės paramos tvarka įtvirtinta Paramos įstatymo 20 straipsnyje. Minėtoje teisės normoje nustatyta, kad bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo, kurie Lietuvos Respublikos gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo nustatyta tvarka deklaruoja gyvenamąją vietą arba yra įtraukti į gyvenamosios vietos neturinčių asmenų apskaitą, dėl piniginių socialinės paramos kreipiasi į deklaruotos gyvenamosios vietos savivaldybės arba savivaldybės, kurios teritorijoje yra įtraukti į gyvenamosios vietos neturinčių asmenų apskaitą, administraciją, o asmenys, nedeklaravę gyvenamosios vietos ir neįtraukti į gyvenamosios vietos neturinčių asmenų apskaitą, – į savivaldybės, kurios teritorijoje faktiškai gyvena, administraciją. Būstą nuomojantys bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo dėl piniginių socialinės paramos kreipiasi į savivaldybės, kurios teritorijoje yra nuomojamas būstas, administraciją (20 straipsnio 1 dalis). Kreipdamasis dėl piniginių socialinės paramos, asmuo pateikia asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą, Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintos formos prašymą-paraišką ir jos priedus ir prašyme-paraiškoje nurodo piniginių socialinės paramos skyrimui ir apskaičiavimui būtinus duomenis apie: 1) save ir bendrai gyvenančius asmenis; 2) veiklos pobūdį; 3) turimą turtą ir šio įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 6–11 punktuose ir 2 dalyje nurodyto turto vertę; 4) gaunamas pajamas; 5) kitą piniginei socialinei paramai gauti būtiną informaciją (2 dalis). Prie prašymo-paraiškos pridedamos bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens pažymos apie šio įstatymo 17 straipsnyje nurodytas pajamas, gautas per 3 praėjusius mėnesius iki mėnesio, nuo kurio skiriama piniginių socialinė parama, arba, jeigu pajamų šaltinis yra pasikeitęs arba tą mėnesį, nuo kurio skiriama piniginių socialinė parama, yra gauta vienkartinė išmoka ar iš karto už du ir daugiau mėnesių išmokėtos kas mėnesį gaunamos pajamos, pajamas to mėnesio, nuo kurio skiriama piniginių socialinė parama, išskyrus atvejus, kai savivaldybės administracija duomenis gauna iš valstybės ir žinybinių registrų bei valstybės informacinių sistemų. Visų prašyme-paraiškoje pateiktų duomenų teisingumą prašymą-paraišką pateikęs asmuo patvirtina savo parašu (3 dalis). Prašymą-paraišką pateikęs asmuo pateikia duomenis apie mėnesio, einančio prieš prašymo-paraiškos pateikimo mėnesį, paskutinę dieną turimą turtą, nurodytą šio įstatymo 14 straipsnyje, ir tai patvirtinančius dokumentus, išskyrus atvejus, kai savivaldybės

administracija duomenis gauna iš valstybės ir žinybinių registrų bei valstybės informacinių sistemų. Šie duomenys, jeigu nėra pasikeitimų, pateikiami kas 12 mėnesių. Šiam terminui pasibaigus, socialinės paramos teikimo laikotarpiu iki paramos teikimo laikotarpio pabaigos naujų duomenų apie turimą turtą pateikti nereikia (4 dalis). Savivaldybės administracija gautą prašymą-paraišką piniginei socialinei paramai gauti užregistruoja prašymo-paraiškos pateikimo dieną ir prašymą-paraišką pateikusiam asmeniui įteikia informacinį lapelį. Jeigu pateikti ne visi reikiami dokumentai, informacija apie trūkstamus dokumentus įrašoma į informacinį lapelį. Piniginei socialinei paramai gauti trūkstami dokumentai pateikiami ne vėliau kaip per mėnesį nuo prašymo-paraiškos pateikimo dienos, išskyrus atvejus, kai pajamos piniginei socialinei paramai gauti apskaičiuojamos šio įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatyta tvarka <...> (6 dalis). Esant poreikiui, papildomai apklausia asmenis, kurie kreipiasi dėl piniginės socialinės paramos skyrimo ar gauna šią paramą, tikrina jų pateiktus dokumentus ir reikalauja papildomų duomenų, įrodančių bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens teisę į piniginę socialinę paramą; nurodyta, jog socialinės paramos skyrius gali reikalauti ir kitų dokumentų, įrodančių asmenų teisę į piniginę socialinę paramą (Tvarkos aprašo 31.13 papunktis).

Tvarkos apraše detaliau reglamentuota nepasiturinčių gyventojų kreipimosi dėl piniginės socialinės paramos ir periodinės, sąlyginės, tikslinės, vienkartinės pašalpos skyrimo, mokėjimo ir atsiskaitymo su paslaugas teikiančiomis įmonėmis tvarka.

Tvarkos aprašo 6 punkte nustatyta, kad paramos teikimą administruoja Telšių rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos ir rūpybos skyrius. Sprendimas dėl paramos skyrimo priimamas ne vėliau kaip per mėnesį nuo prašymo-paraiškos ir visų reikalingų dokumentų gavimo dienos. Kai sprendimo priėmimo terminas turi įtakos kitos paramos teikimui (dėl teisės į kreditą, paimto daugiabučiui namui atnaujinti, ir palūkanų apmokėjimą, dėl teisės socialinei stipendijai gauti ir kita), sprendimas dėl paramos skyrimo priimamas ne vėliau kaip 10 dienų nuo prašymo-paraiškos ir visų reikalingų dokumentų gavimo dienos (Tvarkos aprašo 22 punktas).

Tvarkos aprašo 44.7 punkte nustatyta, kad Administracija teikdama paramą, kilus pagrįstų įtarimų dėl prašyme-paraiškoje pateiktų duomenų apie turimą turtą ir gaunamas pajamas, privalo tikrinti bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens gyvenimo sąlygas, turimą turtą ir užimtumą, surašyti buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktą, kurio pagrindu piniginei socialinei paramai gali būti skiriama, neskiriama ar nutraukiamas jos mokėjimas. Taip pat numatyta, kad Administracija, teikdama paramą, turi teisę paramos neteikti ar nutraukti jos teikimą, jeigu vienas gyvenantis asmuo nevykdo Paramos įstatymo 25 straipsnio 1, 4, 5 ir 6 punktuose nustatytų pareigų, iki šios pareigos bus įvykdytos (Tvarkos aprašo 45.5 punktas). Šiuo atveju aktuali Paramos įstatymo 25 straipsnio 5 punkte įtvirtinta paramos gavėjo pareiga sudaryti savivaldybių socialiniams darbuotojams ir (ar) kitiems savivaldybės administracijos direktoriaus įgaliotiems savivaldybės administracijos valstybės tarnautojams, savivaldybės administracijos darbuotojams galimybę tikrinti gyvenimo sąlygas, turimą turtą ir užimtumą, o taip pat paramos gavėjo pareiga (Paramos įstatymo 25 straipsnio 2 punktas) pagal Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintą prašymo-paraiškos formą ir jos priedus pateikti visą ir teisingą informaciją, įrodančią bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens teisę gauti piniginę socialinę paramą, ir būtinus piniginei socialinei paramai gauti dokumentus, kurių nesilaikymas taip pat gali nulemti paramos neskyrimą.

Iš aptarto teisinio reglamentavimo akivaizdu, kad esant būtinybei, kilus įtarimui dėl galimai neteisingai prašyme-paraiškoje nurodytos informacijos, Atsakovė turi imtis atitinkamų veiksmų – patikrinti bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens gyvenimo sąlygas, turimą turtą ir užimtumą, surašyti buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktą ir jo

pagrindu skirti, neskirti piniginę socialinę paramą ar nutraukti jos mokėjimą. Nagrinėjamu atveju, kaip matyti iš Skundžiamo sprendimo, išnagrinėjusi Pareiškėjos Prašymą, Rūpybos skyrius neskyrė Pareiškėjai kompensacijos dėl dviejų aspektų: 1) nes Pareiškėja nesudarė galimybės patikrinti buitį ir gyvenimo sąlygų adresu (*duomenys neskelbtini*); 2) nes Pareiškėjos faktinė gyvenamoji vieta yra kitur (*duomenys neskelbtini*) nei nurodyta Prašyme. Taigi, Skundžiamame sprendime, kuriuo 2022 m. gruodžio 22 d. Pareiškėjos Prašymas skirti kompensaciją buvo netenkinamas, yra įvardytas jo priėmimo teisinis pagrindas, t. y. konkrečios jau minėtos Paramos įstatymo normos. Šiuo atveju Rūpybos skyriaus išvados vertinamos tiek, kiek jos susijusios su Skundžiamame sprendime nurodytu kompensacijos neskyrimo pagrindais, nustatytais Paramos įstatymo 23 straipsnio 2 dalies 5 punkte, ir atitinkama motyvacija, kad Rūpybos skyriaus darbuotojams nebuvo sudaryta galimybė tikrinti gyvenimo sąlygas, turimą turtą ir užimtumą, ir taip pat, kad Pareiškėja faktiškai gyvena kitur, nei nurodo Prašyme.

Pirmiausia atkreiptinas dėmesys į Skundžiamame sprendime deklaruojamą išvadą, kad Pareiškėja Prašyme nurodė neteisingus duomenis (Paramos įstatymo 25 straipsnio 2 punktas), nes faktiškai gyvena kitur. Tokią išvadą Rūpybos skyrius grindė prie atsiliepimo pridėtu 2022 m. rugsėjo 23 d. Telšių socialinių paslaugų centro raštu, kuriame minima, kad E. K. (*duomenys neskelbtini*) gyvenamoji vieta yra (*duomenys neskelbtini*) (b. l. 15). Šiuo atveju sudėtinga suprasti, kaip prieš tris mėnesius iki Prašymo pateikimo sudarytame rašte nurodyti duomenys galėjo įtakoti Rūpybos skyriaus išvadą, kad Prašyme nurodyti duomenys yra neteisingi. Skunde Pareiškėja nurodė, kad iš tiesų po vaiko gimimo ji laikinai gyveno 2022 m. rugpjūčio–rugsėjo mėnesiais (*duomenys neskelbtini*), tačiau o nuo spalio mėnesio gyvena bute, adresu (*duomenys neskelbtini*). Byloje nėra duomenų, jų nepateikė nei Atsakovė, paneigiančių minėtus Pareiškėjos teiginius ir atitinkamai neabejotinai patvirtinančius Atsakovės išvadą, kad Pareiškėja, kreipdamasi dėl paramos už laikotarpį nuo 2022 m. spalio mėn. iki 2023 m. vasario mėn., adresu (*duomenys neskelbtini*) negyveno ir Prašyme nurodė neteisingus duomenis. Tokią Komisijos išvadą patvirtina ir tai, kad Rūpybos skyriaus darbuotojai apskritai nebuvo patekę į butą adresu (*duomenys neskelbtini*), gyvenimo ir buitį sąlygų jame nesurašė, tačiau 2023 m. kovo 16 d. lankėsi bute adresu (*duomenys neskelbtini*), kur buvo Pareiškėja ir jos vaikas, ir Pareiškėja pasirašytinai buvo supažindinta su 2023 m. kovo 16 d. patikrinimo aktu. Dėl to Komisija sprendžia, kad Atsakovei nebuvo faktinio pagrindo konstatuoti Paramos įstatymo 25 straipsnio 2 punkte įtvirtintos Pareiškėjos pareigos nevykdymo konkrečiu atveju.

Kalbant apie kitą paramos prašančio asmens pareigą – sudaryti savivaldybių socialiniams darbuotojams ir (ar) kitiems savivaldybės administracijos direktoriaus įgaliotiems savivaldybės administracijos valstybės tarnautojams, savivaldybės administracijos darbuotojams galimybę tikrinti gyvenimo sąlygas, turimą turtą ir užimtumą, Komisija akcentuoja, kad piniginę socialinę paramą teikiama vadovaujantis, be kita ko, bendradarbiavimo ir dalyvavimo principu, reiškiančiu, kad piniginės socialinės paramos teikimas remiasi asmenų, kurie kreipiasi dėl piniginės socialinės paramos, bendruomenės, bendrojo naudojimo objektų valdytojų, nevyriausybinų organizacijų, savivaldybės, valstybės institucijų ir įstaigų bendradarbiavimu ir tarpusavio pagalba, ir kt. principais (Paramos įstatymo 3 straipsnis).

Šiuo atveju aktualus klausimas, ar Pareiškėja sudarė/nesudarė galimybę savivaldybės administracijos darbuotojams tikrinti gyvenimo sąlygas, turimą turtą ir užimtumą bute adresu (*duomenys neskelbtini*). Iš byloje esančių įrodymų – anksčiau aptartų patikrinimo aktų, matyti, kad Rūpybos skyriaus darbuotojams, turėjusiems patikrinti asmens gyvenimo sąlygas, jau po 2023 m. kovo 16 d. vykdyto patikrinimo tapo žinoma, kad bute yra Pareiškėja ir jos vaikas, kad Pareiškėja nuosekliai negalėjo aprodyti gyvenamojo būsto dėl objektyvių priežasčių, prašė

suderinti su ja kitą patikrinimo datą ir laiką, tačiau byloje nėra duomenų, kad Rūpybos skyriaus darbuotojai būtų ėmėsi kokių nors adekvačių veiksmų dėl susiklosčiusios situacijos. Pareiškėjos skunde nurodyti argumentai, kurių Atsakovė savo atsiliepimu neginčijo, Komisijos įsitikinimu, yra pakankami logiškai išvadai, kad patikrinti buities ir gyvenimo sąlygas bute adresu (*duomenys neskelbtini*), nesuderinus datos ir laiko su Pareiškėja, bus sudėtinga. Atsakovė nepateikė jokių objektyvių įrodymų, patvirtinančių, kad siekiant patikrinti buities ir gyvenimo sąlygas minėtame bute, būtų tartasi (susitarta) su Pareiškėja dėl patikrinimo datos ir laiko, kad Pareiškėjai būtų aiškiai, oficialiai priimtinu būdu pranešta apie patikrinimo laiką ir vietą, prievolę vykdyti kompensacijos prašančio asmens pareigas ir galimus padarinius dėl jų nevykdymo. Nesant tokių duomenų, negali būti sprendžiama, kad Pareiškėja pažeidė savo pareigą.

Antai, sekančią dieną po to, kai Pareiškėja paprašė susitarti dėl apsilankymo jos Butė, 2023 m. kovo 17 d. buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo akte Rūpybos skyriaus darbuotojai pažymėjo, kad Buto durų niekas neatidarė ir dėl to Atsakovė darė išvadą, kad Pareiškėja nesudaro galimybės patikrinti buities ir gyvenimo sąlygas. Tai rodo, kad Atsakovės įgaliotas tarnautojas (darbuotojai), iš esmės, pas Pareiškėją į Butą vyko tikrinti Pareiškėjos buities ir gyvenimo sąlygas pastarajai apie tai nežinant, nesuderinus patikrinimo laiko ir datos, nors Pareiškėja prašė bendradarbiauti. Toks veikimas rodo neracionalų viešojo administravimo subjekto pareigūnų (tarnautojų) savo funkcijų įgyvendinimą ir prieštarauja anksčiau minėtam bendradarbiavimo ir dalyvavimo principui.

Kartu pažymėtina, kad Pareiškėja neprivalo nuolat būti savo gyvenamojoje vietoje (be teisės išvykti) tam, kad suteikti galimybę viešojo administravimo subjekto atsakingiems darbuotojams patikrinti jos gyvenimo sąlygas, neturint žinių nei kas, nei kada į namus atvyks. Komisijos vertinimu, vien tai, jog Buto durų, be išpėjimo atvykus Rūpybos darbuotojams, niekas neatidarė, negali pagrįsti išvados, kad Pareiškėja sąmoningai pažeidžia paramą gaunančio asmens pareigą, nustatytą Paramos įstatymo 25 straipsnio 5 punkte.

Visos aptartos aplinkybės buvo žinomos ir Skundžiamo sprendimo priėmimo metu, tačiau jos vertintos klaidingai, neobjektyviai, kas, Komisijos nuomone, ir lėmė nepagrįstas Atsakovės išvadas, kad Pareiškėja pažeidžia nustatytas pareigas.

Nagrinėjamo ginčo kontekste taip pat pažymėtina, kad asmens, siekiančio gauti socialinę paramą, buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimas, yra tikslingas veiksmas, kurio metu siekiama patikrinti asmens pateiktus duomenis apie turimą turtą, gaunamas pajamas, užimtumą, šeiminių padėčių, nustatyti kartu gyvenančius asmenis ir pan., kuris turi būti atliekamas vietoje, dalyvaujant asmeniui, kurio buities ir gyvenimo sąlygos tikrinamos, o taip pat patvirtinant Buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktą.

Atsižvelgusi į nustatytas aplinkybes, įvertinusi ginčo klausimą reglamentuojančius teisės aktus, Komisija daro išvadą, kad Atsakovės priimtas sprendimas dėl Pareiškėjos Prašymo skirti jai kompensaciją, yra nepagrįstas faktiniais duomenimis, neatitinka Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio nuostatų ir trukdantis suvokti Pareiškėjai tokio sprendimo priežastis, todėl Skundžiamas sprendimas naikintinas, įpareigojant Atsakovę Pareiškėjos Prašymą nagrinėti iš naujo.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktais, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

panaikinti Telšių rajono savivaldybės administracijos socialinės apsaugos ir rūpybos skyriaus 2023 m. kovo 30 d. raštą Nr. V4-981 „Dėl informacijos pateikimo“ ir įpareigoti Telšių

rajono savivaldybės administraciją pareiškėjos *E. K. (duomenys neskelbtini)* 2022 m. gruodžio 22 d. Prašymą-paraišką piniginei socialinei paramai gauti nagrinėti iš naujo.

Bylos šalys per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos turi teisę apskųsti sprendimą Regionų apygardos administracinio teismo Šiaulių rūmams Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkas

Linas Dagys

Komisijos nariai

Vaida Paurienė

Svetlana Sinkevičienė